

Оцінювання учнів 5-9 класів за групами результатів

На початку серпня 2024 року Міністерство освіти і науки затвердило нові рекомендації оцінювання учнів 5–9-х класів.

Тепер учителі мають оцінювати не лише знання учнівства, а і їхні навички, розвиток, уміння, які охоплені в кожній галузі трьома чи чотирма групами результатів.

Групи результатів у природничій освітній галузі

- **ГР1. Проводить дослідження природи /Досліджує природу** (у державному стандарті група 1 «Пізнання світу природи засобами наукового дослідження»).
- До ГР1 відносяться оцінки отримані за лабораторні та практичні роботи, тому оцінюється за загальними критеріями оцінювання таких робіт. Ця група результатів передбачає практичну діяльність учнів, спрямовану на вивчення природних явищ, експериментування, використання спостережень, проведення дослідів і аналіз отриманих даних, виконання лабораторних і практичних вправ, проведення досліджень для проєктної діяльності.

- **ГР2. Здійснює пошук та опрацьовує інформацію** (у державному стандарті група 2. «Опрацювання, систематизація та представлення інформації природничого змісту»).
- До ГР2 відносяться всі поточні оцінки, отримані на уроці, оцінки за домашнє завдання, усна відповідь, виконання тестів, створення проєктів, підготовку проєктів, роботу з текстами, ілюстраціями, таблицями та графіками.
- **ГР3. Усвідомлює закономірності природи** (у державному стандарті група 3. «Усвідомлення розмаїття і закономірностей природи, ролі природничих наук і техніки в житті людини; відповідальна поведінка для сталого розвитку суспільства»).
- До ГР3 відносяться оцінки отримані при систематизації та узагальненні знань: самостійні роботи, тестування, біологічні диктанти, діагностичні роботи, проєктна діяльність оцінюється відповідно до загальних критеріїв оцінювання.

Основними видами оцінювання у 5–9-х класах є

- формувальне,
- підсумкове,
- державна підсумкова атестація.
- **Формувальне оцінювання**, як і в початковій школі, передбачає оцінювання процесу навчання та його результату. Щоб фіксувати поступ учнів, учителі можуть вести власні нотатки про досягнення дітей, їхню активність на уроках або ж помилки, з якими треба попрацювати додатково.

Приклади технік формувального оцінювання

- **Вимірювання температури** (використовують для виявлення того, наскільки учні правильно виконують завдання. Для цього діяльність учнів призупиняється запитанням: *«Що ми робимо?»*. Відповідь на поставлене запитання – демонстрація *розуміння завдання або процесу його виконання*)
- **Дві зірки й побажання (взаємооцінювання)** (коли учні коментують роботи один одного, вони не виставляють оцінки, а вказують на *два позитивні моменти* – *«дві зірки»* – і на *один момент, який потребує доопрацювання* – *«побажання»*)
- **Взаємооцінювання письмових відповідей** (учень переглядає роботу однокласника і наприкінці аркуша записує короткий відгук)

Приклади технік формувального оцінювання

- **Мовні зразки (підказки)** (учитель періодично дає учням мовні зразки (вислови, підказки), які допомагають будувати відповідь)
- Для здійснення рефлексії з учнями можна використати такі техніки: **«Сигнали рукою»**, **«Світлофор»**, **«Однохвилинне есе»** (для написання есе вчитель може поставити такі запитання:
Що найголовніше ти дізнався сьогодні?
Які питання залишилися для тебе незрозумілими?),
«Трихвилинна пауза» (дають відповідь на питання:
Я змінив/змінила своє ставлення до....
Я дізнався/дізналася більше про....
Я здивувався/здивувалася тому, що ...
Я відчув/відчула...
Я ставився/ставилася до ...)

Оцінювання: мета

оцінювання
для навчання

оцінювання
як навчання

оцінювання
результатів
навчання

формувальне

підсумкове

Підсумкове оцінювання

Здійснюється впродовж семестру в різний час і з різною метою та має два види:

- семестрове,
- річне.

Семестрове передбачає, що оцінювання має бути здійснене за групами результатів із кожного предмета.

Підсумкове оцінювання може бути у двох форматах:

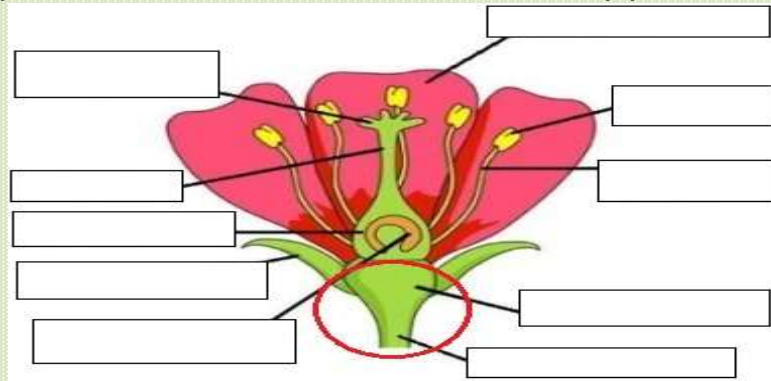
- ***комплексна підсумкова робота;***
- ***окремі підсумкові роботи.***

Крім цього, на основі двох семестрових має бути виставлена загальна оцінка за предмет (**річна**).

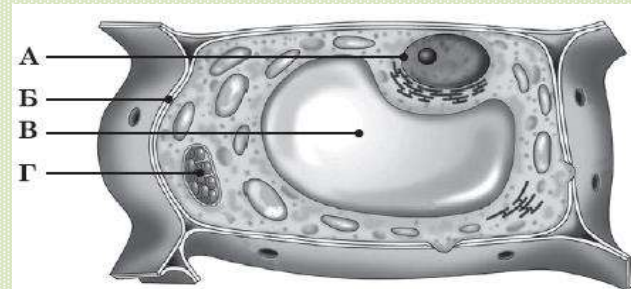
Приклади завдань для підсумкового оцінювання з біології

- **ГР1.** «Проводить дослідження природи»

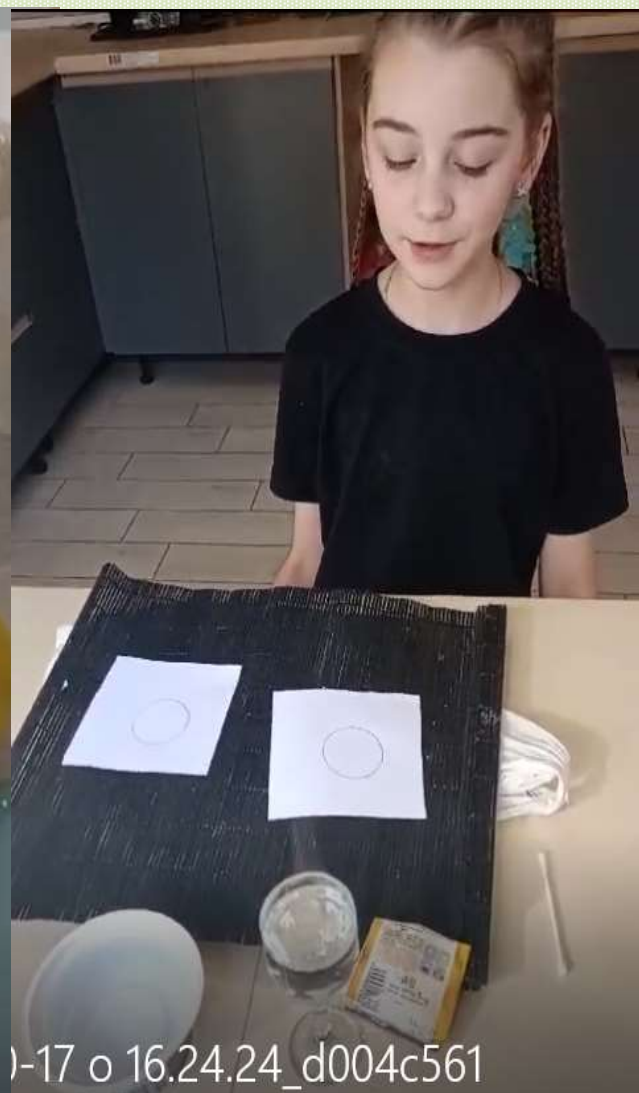
- Учений Марчело Мальпігі досліджував рухи речовин по рослині. Він провів дослідження: зрізав кільцем кору на деревці, й дерево загинуло. Як можна пояснити результати цього експерименту.
- Зробіть відповідні підписи. Поясніть, з чого складається подвійна оцвітина?

- Визнач кратність збільшення об'єкта дослідження, якщо на корпусі окуляра зазначено цифру 10, а на об'єктиві є цифра 40.
- Підпиши структурні елементи будови клітини. Досліди і опиши особливості елемента позначеного буквою **В і Г**.

Проведення досліджень

Приклади завдань для підсумкового оцінювання

- **ГР2.** «Опрацьовує та використовує інформацію»

- Дайте визначення поняттям:

Листок - _____

Корінь - _____

Стебло- _____

- Заповніть гексагони (напишіть видозміни кореня і приклади рослин до них):

Видозміни кореня

- Написати твір – мініатюру про рослини-символи (2 – 3 рослини), навівши конкретні приклади.

Приклади завдань для підсумкового оцінювання

- Закінчити речення.

Запліднення у квіткових рослин відбувається в _____. Після запліднення з насінних зачатків формується _____, а квітка перетворюється на _____. Основну роль в утворенні плодів відіграє _____, із стінок якої і формується плід. Стінка плоду називається _____.

Оплодень складається з трьох шарів: _____, _____, _____. Особливості будови цих шарів зумовлюють _____. Плоди бувають _____ і _____.

- Заповнити таблицю

Особливості будови і життєдіяльності	Амеба протей	Інфузорія-туфелька	Евглена зелена
<i>Форма тіла (постійна чи непостійна)</i>			
<i>Тип живлення</i>			
<i>Індивідуальні особливості будови</i>			
<i>Спосіб пересування</i>			
<i>Розмноження</i>			
<i>Спосіб перенесення несприятливих умов</i>			

Приклади завдань для підсумкового оцінювання

- **ГРЗ.** «Усвідомлює закономірності природи»

- Розмістіть у логічному порядку стадії життєвого циклу щитника чоловічого, починаючи з статевого покоління:

А – запліднення та утворення зиготи;

Б – спорангій зі спорами;

В – молода рослина папороті (додаткові корені, кореневище, листки);

Г – заросток. **Поясніть поняття:** заросток, спорангій, зигота.

- Установіть відповідність між особливостями характеристики рослини та її зображенням.

- Якої шкоди здоров'ю

людини може завдати лямблія?

Назвіть профілактичні заходи

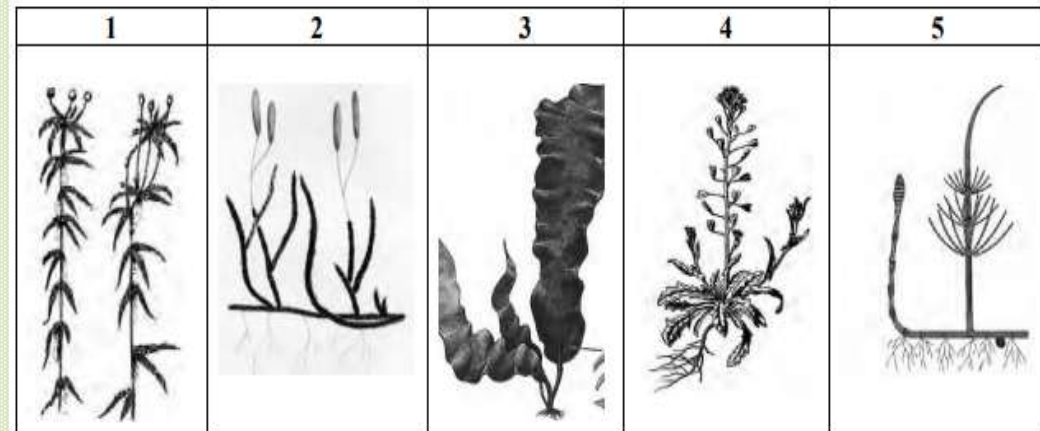
проти **лямбліозу**

(*пояснити термін*)

та обґрунтуйте

запропоновані дії.

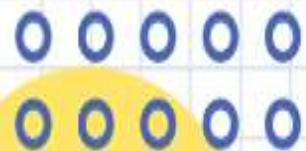
- А Рослина не має тканинної будови, її тіло досягає великих розмірів.
Б Рослина має маленькі клиноподібні листків, тому фотосинтез відбувається в розгалуженому пагоні.
В Рослина однодомна, у життєвому циклі домінує статеве покоління.
Г Рослина цвіте, формує плоди – стручечки з дводольним насінням.

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з хімії враховуються групи результатів із таких видів діяльності:

1. Діагностувальна робота (після вивчення кожної теми) оцінюється за ГР1, ГР2 або ГР3 (відповідно до завдань розроблених учителем);
2. Навчальне дослідження оцінюється за ГР1;
3. Самостійна робота (тести, хімічні диктанти) протягом семестру, на розсуд вчителя, за ГР2 або ГР3 (відповідно до теми та завдань розроблених учителем);

4. Усне опитування (розв'язування розрахункових задач, складання рівнянь хімічних реакцій) враховується за певний період, оцінюється за ГР2 або ГР3 (відповідно до теми, яка вивчається);

5. Проектна діяльність учнів оцінюється за ГР2;

6. Дослідницька діяльність учнів оцінюється за ГР1, ГР2;

7. Моделювання, створення лепбуків та інтелек-карт оцінюється ГР2 (відповідно до теми та типу роботи).

Наприклад:

Діагностувальна робота з хімії №1 з теми: «Хімія. Перші кроки»

(ГР2) - здійснює пошук інформації

I. Прочитайте текст: «Хімія в повсякденному житті»

Навіщо потрібна хімія в житті людини і в природі? Озирніться і ви переконаєтеся, що наш світ майже повністю складається з неї. Найяскравіший тому приклад, це кисень – речовина, без якої живі істоти не змогли б існувати на планеті. Він бере участь в таких важливих процесах як: дихання, горіння, гниття.

І це тільки найменша частина. Хімія охоплює всі галузі промисловості і впливає на всі процеси, що відбуваються в природі. Від хімічних продуктів залежать такі промислові галузі як виготовлення будівельних матеріалів, машинобудування, сільське господарство, металургія, виготовлення електроніки, легка промисловість, фармацевтична промисловість, харчова промисловість, нафтохімія.

Миючі та чистячі засоби, губна помада, кредитна картка, навушники, окуляри, комп'ютер, це ті речі, які щільно увійшли в наше життя і які є дітищем хімічного виробництва. Відзначимо, що з нафти виготовляють понад 6 000 найменувань продукції. Чи знали ви, що питна вода це чиста хімія, формулу якої всі пам'ятають зі шкільних часів. Випиваючи склянку води, людина споживає справжній коктейль з неорганічних речовин: йоду, фтору, кальцію, селену і так далі.

Таким чином, хімія є нашою супутницею ще з часів створення світу. Без хімії сучасний світ не існував би в тому вигляді, в якому бачимо ми його зараз.

Наприклад:

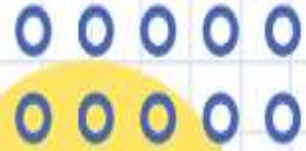

II. Напишіть правдою чи брехнею є наступні твердження

1,5 бала кожне

1. Хімія оточує нас звідусіль.
2. Життя на Землі не могло б існувати без кисню.
3. Вуглекислий газ підтримує горіння та гниття.
4. Сільське господарство та харчова промисловість є незалежними від хімії.
5. Губна помада та кредитна картка є продуктами хімічної промисловості.
6. З нафти виготовляють менш ніж 4500 продуктів.
7. У питній воді трапляються йод, фтор, кальцій та селен.
8. Люди почали використовувати хімію у власних цілях зовсім недавно.

Автор: Філософ Ганна Василівна

Наприклад:

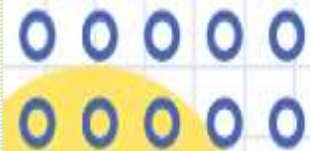
Діагностувальна робота №2 з теми:
«Від хімічних елементів до хімічних сполук»

ГР 3 - усвідомлює закономірності природи

Спробуйте відновити інформацію у таблиці - 6 балів

Символ	Назва хімічного елементу	Формула простої речовини	Назва простої речовина	Метал/неметал
	Гідроген			
Fe				
		N ₂		

**Успіх приходить до того, хто
робить те, що найбільше
любить. (М. Форбс)**

Дякуємо за увагу!